

Θεματική 8: Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) και Διαφοροποιημένη Διδασκαλία-Θέσεις και αντιθέσεις

Επιμορφώτρια: Ζωή Κρόκου, Σχολική Σύμβουλος

Εξατομικευμένο πρόγραμμα Εκπαίδευσης

Η αξιολόγηση είναι μια ιδιαίτερα απαιτητική και σύνθετη διαδικασία η οποία είναι κάτι περισσότερο από έναν βαθμό ή ένα χαρακτηρισμό. Πρέπει να δίνει πληροφορίες σχετικά με το τι έμαθε και τι δεν έμαθε ο μαθητής, να προτείνει εναλλακτικές στρατηγικές και να δίνει ευκαιρίες εμπλουτισμού για να καλύψει τα κενά του. Ανακύπτει εύλογα λοιπόν το ερώτημα κατά πόσο μπορούν όλες αυτές οι πληροφορίες να αναλυθούν και να ερμηνευθούν για να οδηγήσουν σε κατάλληλες εκπαιδευτικές προτάσεις για τον μαθητή. Τα ευρήματα που αφορούν τις επιμέρους περιοχές συζητιούνται στην διεπιστημονική ομάδα αξιολόγησης και γίνεται σχετική επεξεργασία. Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η ομάδα καταγράφονται σε μια έκθεση αξιολόγησης, τη γνωμάτευση. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στους γονείς στο κομμάτι που αναφέρεται ως επίδοση της γνωμάτευσης, η οποία περιέχει τη διαπίστωση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών του μαθητή και κοινοποιείται και στη σχολική μονάδα στην οποία φοιτά ο μαθητής. Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στη γνωμάτευση είναι: ο λόγος της παραπομπής, η παρατήρηση στην κανονική τάξη, τα αποτελέσματα της εξέτασης από τις προφορικές και τις γραπτές δοκιμασίες, οι προτάσεις για τη δομή φοίτησης του μαθητή.

Στη γνωμάτευση εκτίθεται με σαφήνεια και ακρίβεια και το Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) του κάθε μαθητή. Η σύνταξη του ΕΠΕ πρέπει να γίνεται με βάση τα ευρήματα της αξιολόγησης (ένας συγκερασμός θεωρίας, πράξης, επαγγελματικής κρίσης και οικογενειακών προτιμήσεων με διαρκή έλεγχο των αποτελεσμάτων), αποτελεί μια συλλογική προσπάθεια της διεπιστημονικής ομάδας η οποία πρέπει:

- α. να εστιάζει στις ανάγκες του παιδιού, αλλά να δίνει έμφαση και στα δυνατά του σημεία
- β. οι δραστηριότητες παρέμβασης να έχουν μία συνέχεια στο πλαίσιο της οικογένειας,
- γ. να συνδέει τους εκπαιδευτικούς στόχους με τους στόχους του ΑΠ και να κάνει τόσες προσαρμογές όσες είναι αναγκαίες,
- δ. να καταλήγει σε μια ουσιαστική βελτίωση η οποία είναι εμφανής όχι μόνο στα σχολικά μαθήματα αλλά και στο ευρύτερο περιβάλλον του μαθητή.

Στην Ελλάδα σύμφωνα με τον Ν.3699/2008: το ΕΠΕ σχεδιάζεται από τη διεπιστημονική ομάδα και συντάσσεται και υλοποιείται από τον αρμόδιο εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και τον σχολικό σύμβουλο Ειδικής Αγωγής.

Το ΕΠΕ πρέπει να περιλαμβάνει:

- το πλαίσιο υποστηρικτικής διδακτικής και άλλης βοήθειας που χρειάζεται, καθώς και τις στρατηγικές που πρέπει να εφαρμοστούν για να βοηθηθεί το παιδί όσο το δυνατό καλύτερα
- τα διοικητικά μέτρα που πρέπει να ισχύσουν
- τα ειδικά θεραπευτικά ή διορθωτικά επιμέρους προγράμματα
- τα πρόσωπα που πρέπει να εμπλακούν στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως γονείς και άλλοι ειδικοί (π.χ. λογοπεδικός, φυσικοθεραπευτής, εργοθεραπευτής κ.τ.λ.)

Στις ΗΠΑ στην εφαρμογή του ΕΠΕ συμμετέχουν υποχρεωτικά ο δάσκαλος της γενικής τάξης, η οικογένεια ή ο κηδεμόνας του παιδιού. Οι γονείς και ο δάσκαλος της γενικής τάξης έχουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των μαθησιακών στόχων στο σχολείο και στο σπίτι αντίστοιχα γιατί αλληλεπιδρούν περισσότερο χρόνο με το παιδί. Η ενεργητική συμμετοχή της οικογένειας και του δασκάλου της τάξης εξασφαλίζουν και την καλύτερη δυνατή παρέμβαση.

Στην Ελλάδα δυστυχώς, οι γονείς και ο δάσκαλος της γενικής τάξης δε συμμετέχουν στο ΕΠΕ και ο ρόλος τους περιορίζεται σε αυτόν της πληροφόρησης και της ενημέρωσης. Μετά τη σύνταξη του ΕΠΕ μια σημαντική απόφαση που πρέπει να ληφθεί είναι το πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος. Ο IDEA (2004) δείχνει μια εμφανή προτίμηση σε πλαίσια ενσωμάτωσης, γιατί θεωρεί ότι έτσι καλύπτονται καλύτερα οι ανάγκες του παιδιού. Οι τύποι ένταξης/ ενσωμάτωσης που προτείνονται είναι:

- α. Η πλήρης ένταξη όπου το πρόγραμμα υλοποιείται στο πλαίσιο της κανονικής τάξης μετά τις αναγκαίες προσαρμογές,
- β. Η μερική ένταξη όπου τα παιδιά με δυσκολίες παρακολουθούν εξατομικευμένο πρόγραμμα σε ξεχωριστή τάξη.

Ενδεικτική ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Αναστασίου, Δ. & Μπαντούνα, Α. (2007). Ανάπτυξη εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για την κοινωνική ένταξη μαθητή με αυτισμό στο γενικό σχολείο. *Η Ειδική Αγωγή στην Κοινωνία της Γνώσης. (Τόμος Β, σελ. 356-370)*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Τζουριάδου Μ., (2006), *Προσαρμογές Αναλυτικών Προγραμμάτων για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες. Θεωρητικό πλαίσιο ΥΠΕΠΘ Παιδαγωγικά προγράμματα μαθησιακών δυσκολιών, Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση.*